

(i) Printed Pages : 7

Roll No.

(ii) Questions : 9 Sub. Code :

1	7	4	3	3
---	---	---	---	---

Exam. Code :

0	0	0	5
---	---	---	---

B.A./B.Sc. (General) 5th Semester
(2124)

GEOGRAPHY (In all Mediums)

Paper—X : Map Projections (For CDOE Candidates Only)

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 20

Note :—(1) Attempt **FIVE** questions in all. Question No. 1 is compulsory. Select **ONE** question from each of the four units. Drawing sheets will be supplied by the Centre Superintendent.

(2) For USOL/Reappear/improvement candidate(s) who have not been assessed earlier for Internal Assessment, the question paper(s) in their case shall be of maximum marks allotted to the paper(s) concerned.

1. Answer any **FOUR** in about **25** words each :

- (i) Explain Map Projection.
- (ii) Latitude and lines of latitude.
- (iii) Gore and Zone.
- (iv) If R.F. is 1 : 250,000,000 calculate the length of equator.
- (v) Tell 3 limitations of Map and Globe.
- (vi) Two common properties and two uses of Gnomonic projections.

4×1=4

UNIT—I

2. Classify and discuss map projections on the basis of methods of construction in detail. 4
3. Choose suitable projection/s for the following and justify your answer :
- (i) Rice growing countries.
 - (ii) General purpose map of North Africa.
 - (iii) Population distribution in the World.
 - (iv) Ocean Currents. $4 \times 1 = 4$

UNIT—II

4. Draw a Simple Cylindrical Map Projection on a scale 1 : 230,000,000 with parallel and meridian interval 30° . 4
5. Explain the properties, uses, limitations of Mercator's Map Projection. 4

UNIT—III

6. Draw a Simple Conical Map Projection with one standard parallel of 45° N on a scale of 1 : 250,000,000 with parallel and meridian interval 15° and 30° respectively. 4
7. Briefly discuss the properties, uses and limitations of Bonne's Projection. 4

UNIT—IV

8. Draw a network of the Stereographic Projection on a scale of 1 : 225,000,000 spacing the parallels and meridians interval 15° and 30° respectively. 4
9. Discuss the uses and limitations of Sinusoidal map projection. 4

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- (1) कुल पाँच प्रश्न हल करें। प्रश्न संख्या 1 अनिवार्य है। चारों यूनिटों से प्रत्येक में से एक प्रश्न चुनें। डाइंग शीट केंद्र अधीक्षक द्वारा उपलब्ध कराई जाएगी।

(2) USOL/पुनः उपस्थिति/सुधार के लिए उम्मीदवार जिनका आंतरिक मूल्यांकन पहले नहीं हुआ है, उनके मामले में प्रश्नपत्र संबंधित प्रश्नपत्रों के लिए आवंटित अधिकतम अंकों के होंगे।

1. किन्हीं चार प्रश्नों के उत्तर लगभग 25 शब्दों में दें :

- (i) मानचित्र प्रक्षेपण की व्याख्या करें।
- (ii) अक्षांश और अक्षांश रेखाएँ।
- (iii) गोर और जोन।
- (iv) यदि R.F. 1 : 250,000,000 है तो भूमध्य रेखा की लंबाई की गणना करें।
- (v) मानचित्र और ग्लोब की तीन सीमाएँ बताएँ।
- (vi) ग्नोमोनिक प्रक्षेपण के दो सामान्य गुण और दो उपयोग।

4×1=4

यूनिट-I

2. निर्माण विधियों के आधार पर मानचित्र प्रक्षेपणों को वर्गीकृत करें और विस्तार से चर्चा करें। 4
3. निम्नलिखित के लिए उपयुक्त प्रक्षेपण/प्रक्षेपणों को चुनें और अपने उत्तर की पुष्टि करें :
 - (i) चावल उगाने वाले देश।
 - (ii) उत्तरी अफ्रीका का सामान्य प्रयोजन मानचित्र।
 - (iii) विश्व में जनसंख्या वितरण।
 - (iv) महासागरीय धाराएँ। 4×1=4

यूनिट-II

4. समानांतर और 30° मध्यान्ह अंतराल के साथ 1 : 230,000,000 के पैमाने पर एक सरल बेलनाकार मानचित्र प्रक्षेपण बनाएँ। 4
5. मर्केटर के मानचित्र प्रक्षेपण के गुणों, उपयोगों, सीमाओं की व्याख्या करें। 4

यूनिट-III

6. 1 : 250,000,000 के पैमाने पर 45° N के एक मानक समानांतर के साथ एक सरल शंकवाकार मानचित्र प्रक्षेपण बनाएँ, जिसमें समानांतर और मध्यान्ह अंतराल क्रमशः 15° और 30° हो। 4
7. बोन के प्रक्षेपण के गुणों, उपयोगों और सीमाओं पर संक्षेप में चर्चा करें। 4

ਯੂਨਿਟ-IV

8. 1 : 225,000,000 ਦੇ ਪੈਮਾਨੇ 'ਤੇ ਸਟੀਰੀਓਗ੍ਰਾਫਿਕ ਪ੍ਰਕੇਪਣ ਦਾ ਇੱਕ ਨੈਟਵਰਕ ਬਣਾਓ, ਜਿਸਦੇ ਸਮਾਂਤਰ ਅਤੇ ਮੱਧਮਿਤ ਰੇਖਾਵਾਂ ਕ੍ਰਮਸ਼: 15° ਅਤੇ 30° ਅੰਤਰਾਲ 'ਤੇ ਹੋਣ। 4
9. ਸਾਈਨਸੋਇਡਲ ਮਾਨਚਿਤ੍ਰ ਪ੍ਰਕੇਪਣ ਦੇ ਉਪਯੋਗਾਂ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 4

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :- (1) ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਚਾਰ ਯੂਨਿਟਾਂ ਹਰੇਕ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚੁਣੋ। ਡਰਾਈਂਗ ਸ਼ੀਟਾਂ ਸੈਂਟਰ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

(2) USOL/ਮੁੜ-ਅਪੀਅਰ/ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਆੰਤਰਿਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਆਲੋਚਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ (ਪੱਤਰਾਂ) ਸਬੰਧਤ ਪੇਪਰਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹੋਣਗੇ।

1. ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਗਭਗ 25 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ :
- (i) ਮੈਪ ਪ੍ਰੋਜੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
 - (ii) ਅਕਸ਼ਾਂਸ਼ ਅਤੇ ਅਕਸ਼ਾਂਸ਼ ਦੀਆਂ ਰੇਖਾਵਾਂ।
 - (iii) ਗੋਰ ਅਤੇ ਜ਼ੋਨ।
 - (iv) ਸਕੇਲ R.F. 1 ਹੈ : 250,000,000 ਭੂਮੱਧ ਰੇਖਾ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰੋ।

(v) ਨਕਸ਼ੇ ਅਤੇ ਗਲੋਬ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੱਸੋ।

(vi) ਗਨੋਮੋਨਿਕ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਆਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਦੋ ਵਰਤੋਂ।

4×1=4

ਯੂਨਿਟ-I

2. ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਕਸ਼ੇ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕਰੋ ਅਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 4

3. ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਲਈ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰੋਜੈਕਸ਼ਨ/ਪ੍ਰੋਜੈਕਸ਼ਨਾਂ ਚੁਣੋ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਉੱਤਰ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਓ :

(i) ਚੌਲ ਉਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼।

(ii) ਉੱਤਰੀ ਅਫਰੀਕਾ ਦਾ ਆਮ ਮਕਸਦ ਨਕਸ਼ਾ।

(iii) ਵਿਸ਼ਵ ਵਿੱਚ ਆਬਾਦੀ ਦੀ ਵੰਡ।

(iv) ਸਮੁੰਦਰੀ ਧਾਰਾਵਾਂ।

4×1=4

ਯੂਨਿਟ-II

4. ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਅਤੇ ਮੈਰੀਡੀਅਨ ਅੰਤਰਾਨ 30° ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਕੇਲ 1 : 230,000,000 ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਸਧਾਰਨ ਬੇਲਨਾਕਾਰ ਨਕਸ਼ਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਸ਼ਨ ਬਣਾਓ। 4

5. ਮਰਕੇਟਰ ਦੇ ਮੈਪ ਪ੍ਰੋਜੈਕਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ, ਵਰਤੋਂ, ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 4

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਸਮਾਂਤਰ ਅਤੇ ਮੈਰੀਡੀਅਨ ਅੰਤਰਾਲ 15° ਅਤੇ 30° ਨਾਲ 1 : 250,000,000 ਦੇ ਪੈਮਾਨੇ 'ਤੇ $45^\circ N$ ਦੇ ਇੱਕ ਮਿਆਰੀ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਧਾਰਨ ਕੋਨਿਕਲ ਮੈਪ ਪ੍ਰੋਜੈਕਸ਼ਨ ਬਣਾਓ। 4

7. ਬੋਨ ਦੇ ਪ੍ਰੋਜੇਕਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ, ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

4

ਯੂਨਿਟ-IV

8. 1 : 225,000,000 ਦੇ ਪੈਮਾਨੇ 'ਤੇ ਸਟੀਰੀਓਗ੍ਰਾਫਿਕ ਪ੍ਰੋਜੇਕਸ਼ਨ ਦਾ ਇੱਕ ਨੈੱਟਵਰਕ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 15° ਅਤੇ 30° ਦੇ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਅਤੇ ਮੈਰੀਡੀਅਨ ਅੰਤਰਾਲ ਵਿੱਚ ਵਿੱਥ ਬਣਾਓ।

4

9. ਸਾਈਨਸਾਇਡਲ ਮੈਪ ਪ੍ਰੋਜੇਕਸ਼ਨ ਦੇ ਉਪਯੋਗਾਂ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

4